

την αρχήν τοῦ σπου διεῖσται. οὐδὲ ἔτερον γάρ, καὶ A Magistratus virum declarabit. Nam qui magistratum gerit, is iam cum altero ratione habet, & in communione vita versatur. Atque ob hanc eandem causam sola ex omnibus virtutibus iustitia alienum videtur esse bonū, quia ad alterum referuntur ac pertinet. Aliorum enim utilitati consultit, nempe aut principis, aut re publicæ. Deterimus igitur ille quidem habendus est, sed qui improbitate in se vitium, & in amicos: optimus autem, non qui secum & sibi, sed qui cum aliis, & erga alios virtutem colit. Hoc enim difficile atque operosum est. Ergo hæc iustitia non virtutis pars est, sed virtus vniuersa: neque ei contraria iniustitia pars vitij est, sed virtutum integrum atque vniuersum. Quid intersit autem inter virtutem, & hanc iustitiam, ex iis, qua diximus, perspicuum est. Est enim eadem illa quidem, sed eius essentia non est eadem: verum quā cum altero rationem habet, iustitia est: quā talis quidam habitus est, absolute virtus est. Iustitiam autem quatinus eam, quā pars virtutis est. Est enim aliqua, ut dicimus. Itēmque iniustitiam eam, quā in partibus vitij numeratur. Aliquam portet esse huicmodi, argumento est, quod qui agit aliquid eorum, quā ad cetera virtus pertinent, facit ille quidem iniustitiam, sibi tamen plus boni, quam oportet, nō sumit, aut vendicat: verbi gratia, qui clypeum abiecit propter ignauiam, aut qui male-dixit alteri ira incensus, aut qui pecunia non est alicui opitulatus ob illiberalitatem. Cum autem sibi plus boni sumit, aut vēdicat, quam oportet, sēpe nullo tali virtute, certè non omnibus peccat: & tamen peccat. Nam & hunc iniustitiam nominavit ipetamus. Est igitur alia quedam iniustitia tanquam iniustitiae pars quedam vniuersa: itēmque iniustum quoddam, ut totius pars iniusti, eius, quod contra leges committitur. Præterea si quis quæstus causa adulterium committat, mercedemque etiam ferat, alius autem cupiditate inflatus idem faciat, dans etiam aliquid de suo, iacturāmque rei suæ faciens: hic quidem intemperans potius, quam plus sibi sumens, & vendicans esse videatur: ille autem iniustus, sed non intemperans, propter ea scilicet, quia quæstus causa faciat. Præterea in ceteris quidem omnibus iniustitiae factis, si quid peccetur, id semper ad aliquod genus inprobitatis refertur: verbi causa, si quis adulterium commisit, ad intemperantiam: si eum, qui in acie proximus locatus erat, deseruit, ad tristitudinem: si quem pulsavit, ad iracundiam, sed si quæstum fecit, ad nullum aliud vitium, nisi ad iniustitiam refertur. Perspicuum igitur est præter vniuersam iniustitiam, aliam quandam esse eius partem, uno eodemque nomine appellatam: quoniam eodem genere virtusque definitio continetur,